

บันทึก

เรื่อง เอกสารตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๕๔๗

กระทรวงคมนาคมได้มีหนังสือ ที่ คค.๐๒๐๖/๕ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงคมนาคมได้รับรายงานจากกรมการบินพาณิชย์ว่า ตามที่มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติให้ผู้นำอากาศยานทำการบินต้องมีเอกสารที่บังคับไว้ในมาตรานี้อยู่กับอากาศยานนั้น ปรากฏว่าได้มีผู้ดำเนินการเดินอากาศบางรายอ้างว่า ความในมาตรา ๑๖ นี้ ไม่มีที่แห่งใดกำหนดว่าเอกสารที่จะต้องอยู่กับอากาศยานในขณะทำการบินจะต้องใช้เฉพาะต้นฉบับ ฉะนั้น น่าจะใช้สำเนาซึ่งผู้ดำเนินการเดินอากาศหรือผู้ประจำหน้าที่รับรองว่าถูกต้องแทนได้ แต่เนื่องจากในทางปฏิบัติของกรมการบินพาณิชย์ขณะนี้ถือว่าเอกสารตามมาตรา ๑๖ ต้องเป็นต้นฉบับที่มีผลสมบูรณ์อยู่ในขณะทำการบินเท่านั้น ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากความในมาตรา ๑๖ นั้นเอง ประกอบกับอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศทำขึ้นที่เมืองชิคาโก เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ อันเป็นที่มาของพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๙ กำหนดว่า “อากาศยานทุกลำของรัฐผู้ทำสัญญาซึ่งทำการเดินอากาศระหว่างประเทศจะต้องนำเอกสารต่อไปนี้ติดไปด้วย เอกสารเหล่านี้ต้องทำขึ้นโดยอนุโลมตามเงื่อนไขที่วางไว้ในอนุสัญญานี้ คือ (ก) ใบสำคัญการจดทะเบียน (ข) ใบสำคัญสมควรเดินอากาศของอากาศยานนั้น (ค) ใบอนุญาตอันเหมาะสมแก่หน้าที่สำหรับผู้ประจำการในอากาศยานแต่ละคน (ง) สมุดปูมเดิมทางของอากาศยานนั้น...” ดังนั้นหากอากาศยานใดไม่มีต้นฉบับเอกสารตามมาตรา ๑๖ ติดอยู่กับอากาศยาน กรมการบินพาณิชย์จะไม่อนุญาตให้อากาศยานนั้นทำการบิน

กระทรวงคมนาคมจึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาว่าเอกสารตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ จะต้องเป็นต้นฉบับที่มีผลสมบูรณ์อยู่ในขณะทำการบินหรือไม่ เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้ประชุมปรึกษาปัญหาที่กระทรวงคมนาคมหารือมา โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการบินพาณิชย์) และผู้แทนการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย เข้าร่วมชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ได้ความว่า ปัญหาในเรื่องนี้สืบเนื่องมาจากบริษัท พี.เอ็ม.ซี.แอสโซซิเอตเต็ด จำกัด ได้นำสำเนาใบสำคัญการจดทะเบียน และสำเนาใบสำคัญสมควรเดินอากาศของเครื่องบิน แบบ ซี ๔๗ (ดีซี ๓) หมายเลขทะเบียน เอ็น ๒๒๗๐ เอ็ม, เอ็น ๒๒๗๑ ซี และเอ็น ๒๒๗๑ ดี ไปแสดงต่อกรมการบินพาณิชย์เพื่อขออนุมัตินำเครื่องบินทั้งสามลำขึ้นทำการบิน เนื่องจากบริษัท พี.เอ็ม.ซี.ฯ มีสัญญาต้องบินทำฝนหลวงให้กับสำนักงานฝนหลวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งนี้ โดยบริษัท พี.เอ็ม.ซี.ฯ อ้างว่า เดิมบริษัทได้เข้าหุ้นร่วมกับบริษัทแอร์มอด เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด ต่อมาบริษัท

แอร์มอตา ได้ทำการซื้อเครื่องบินทั้งสามลำไปโดยโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่บริษัทคอมเอเวีย จำกัด บริษัท พี.เอ็ม.ซี.ฯ จึงได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจบางรัก เพื่อให้ดำเนินคดีฐานซื้อเครื่องบินกับบริษัทแอร์มอตา ในการดำเนินคดีดังกล่าว พนักงานสอบสวนได้ยึดต้นฉบับใบสำคัญการจดทะเบียนและต้นฉบับใบสำคัญสมควรเดินอากาศของเครื่องบินทั้งสามลำจากบริษัทแอร์มอตา ไว้เพื่อประกอบการดำเนินคดี และในขณะนี้ได้ยื่นฟ้องคดีดังกล่าวต่อศาลแขวงพระนครใต้แล้ว ต้นฉบับเอกสารดังกล่าวนี้ จึงอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลแขวงพระนครใต้ โดยเหตุนี้บริษัท พี.เอ็ม.ซี.ฯ จึงไม่สามารถนำต้นฉบับเอกสารมาอยู่กับเครื่องบินทั้งสามลำได้ และขอใช้สำเนาเอกสารมาอยู่กับเครื่องบินดังกล่าวแทน ซึ่งกรมการบินพาณิชย์พิจารณาแล้วเห็นว่าเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งเอกสารเหล่านี้จะต้องอยู่กับอากาศยานในขณะที่ทำการบิน และจะต้องเป็นต้นฉบับที่มีผลสมบูรณ์ในขณะที่ทำการบิน ดังนั้นกรมการบินพาณิชย์จึงไม่อนุญาตให้เครื่องบินทั้งสามลำขึ้นทำการบิน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ในปัญหาที่กระทรวงคมนาคมหารือว่า เอกสารต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งจะต้องอยู่กับอากาศยานในขณะที่ทำการบินจะต้องเป็นต้นฉบับที่มีผลสมบูรณ์อยู่ในขณะที่ทำการบินหรือไม่นั้น เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวซึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดนำอากาศยานทำการบิน เว้นแต่มีสิ่งเหล่านี้อยู่กับอากาศยานนั้น คือ ฯลฯ...” แล้ว เห็นได้ว่า กฎหมายมาตรานี้มิได้มีความประสงค์เพียงแต่ต้องการทราบถึงความมีอยู่ของเอกสารเหล่านี้เท่านั้น แต่ยังประสงค์ที่จะบังคับให้อากาศยานที่จะทำการบินมีเอกสารตามที่บัญญัติไว้นั้นอยู่กับอากาศยานในขณะที่ทำการบินด้วย และเมื่อปรากฏว่าไม่มีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ที่ให้ถือว่าสำเนาเอกสารเหล่านั้นสามารถใช้ได้เช่นเดียวกันกับต้นฉบับแล้ว จึงต้องถือว่าเอกสารที่กฎหมายบังคับให้อยู่กับอากาศยานในขณะที่ทำการบินจะต้องเป็นต้นฉบับที่มีผลสมบูรณ์อยู่ในขณะที่ทำการบินเท่านั้น นอกจากนี้ เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติในมาตราอื่นแห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ประกอบด้วยแล้วเช่น มาตรา ๖๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มี

^๑ มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดนำอากาศยานทำการบิน เว้นแต่มีสิ่งเหล่านี้อยู่กับอากาศยานนั้น คือ

- (๑) ใบสำคัญการจดทะเบียน
 - (๒) เครื่องหมายสัญชาติและทะเบียน
 - (๓) ใบสำคัญสมควรเดินอากาศ
 - (๔) สมุดปูมเดินทาง
 - (๕) ใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่แต่ละคน
 - (๖) ใบอนุญาตเครื่องวิทยุสื่อสาร ถ้ามีเครื่องวิทยุสื่อสาร
- ความในมาตรานี้ไม่ใช่บังคับแก่

- (๑) อากาศยานที่ทำการบินทดลองภายใต้เงื่อนไขซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด
- (๒) อากาศยานทหารต่างประเทศ

อำนาจเรียกตรวจเอกสารตามมาตรา ๑๖ และถ้าปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับเอกสารใดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดเอกสารนั้นไว้เพื่อดำเนินการต่อไป” โดยเฉพาะในมาตรา ๖๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้เองก็ได้กำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ ไปด้วย ซึ่งบทบัญญัติมาตราทั้งสองดังกล่าวนี้ ได้บัญญัติขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๑๖ ในอันที่จะให้มาตรา ๑๖ นี้มีผลบังคับให้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่บัญญัติไว้ ดังนั้น เอกสารต่างๆ ที่กฎหมายบังคับให้อยู่กับอากาศยานในขณะทำการบินนั้นจะต้องเป็นต้นฉบับที่มีผลสมบูรณ์ในขณะทำการบิน หรือใบแทนต้นฉบับซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ออกให้ตามข้อ ๖^๓ แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ใคร่เสนอข้อสังเกตว่า ในกรณีที่ไม้อาจปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ และเป็นกรณีที่ไม้อาจออกใบแทนต้นฉบับตามข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้เนื่องจากมีเหตุขัดข้องดังเช่นในเรื่องนี้ ก็จะไม่สามารถนำอากาศยานขึ้นทำการบินได้ ซึ่งจะทำให้บังเกิดผลเสียหายในทางเศรษฐกิจได้เป็นอันมาก จึงสมควรที่กระทรวงคมนาคมจะได้พิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้เพื่อประโยชน์แก่การบินพาณิชย์ต่อไป

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๒๕

^๒ มาตรา ๖๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๖๒ มีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๓ ข้อ ๖ บุคคลใดประสงค์จะขอใบแทนใบอนุญาตหรือใบสำคัญซึ่งสูญหายหรือชำรุดลบเลือนในสาระสำคัญ ให้ยื่นคำขอตามแบบพิมพ์ของสำนักงานการบินพลเรือนในกรณีสูญหาย ให้แนบใบรับแจ้งความของสถานีตำรวจมาด้วย และในกรณีชำรุดลบเลือนในสาระสำคัญ ให้แนบบัญชีใบอนุญาตหรือใบสำคัญนั้นมาด้วย